

Warszawa, 27-06-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.554.2.2023.JA

Pan Jan Nowak
Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych
e-PUAP

Szanowny Panie Prezesie,

do Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się rodziny zastępcze w sprawie zakresu i bezpieczeństwa danych osobowych gromadzonych i przetwarzanych w rejestrze danych związanych z pieczą (w tym wykazach stanowiących jego elementy) tworzonych na podstawie art. 38d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) – dalej ustawa.

Z dniem 1 lutego 2023 r., na mocy ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2140) w zmienianej ustawie został dodany art. 38d, który w ust. 1 przewiduje prowadzenie rejestru obejmującego:

1) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, z podziałem na dzieci umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz na osoby, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, i osoby opuszczające rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa

w art. 37 ust. 5 i 6, przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej i poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej;

- 2) wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
- 5) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- 6) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
- 7) wykaz osób usamodzielnianych.

Rejestr, o którym mowa w ust. 1, jest prowadzony przez starostę, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, marszałka województwa i wojewodę za pomocą zapewnionego przez ministra właściwego do spraw rodziny systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tego rejestru, przekazywanie do niego danych, usuwanie z niego danych oraz udostępnianie z niego danych.

Ustępy 3-9 art. 38d ustawy zawierają wyliczenie danych gromadzonych w poszczególnych wykazach, zaś w ust. 16 nakładają na osoby posiadające wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz osoby usamodzielniane, obowiązek informowania o każdej zmianie danych organy właściwe do dokonania wpisów w rejestrze (zgodnie z ust. 10-15 art. 38 d ustawy).

W kierowanej do Rzecznika korespondencji Zainteresowani wskazują przede wszystkim, że zakres gromadzonych w rejestrze danych dotyczących rodzin zastępczych (art. 38 d ust. 1 pkt 4 ustawy) obejmujący m.in. stan cywilny, zawód, miejsce zatrudnienia, źródło i wysokość dochodów, jest nadmiarowy wobec celu, jakiemu ma służyć rejestr i pozostaje w kolizji z ogólnymi zasadami przetwarzania

danych osobowych określonymi w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.) – dalej RODO. Wyrażają przy tym obawę o bezpieczeństwo tych danych ze względu na szerokie spektrum organów uprawnionych do pozyskania danych i w konsekwencji ryzyko ujawnienia danych wrażliwych i naruszenia prawa do prywatności.

Niepokój budzi także gromadzony w rejestrze zakres danych dotyczących dzieci, bezpieczeństwo tych danych i brak szczegółowych wytycznych co do sposobu, trybu i częstotliwości przekazywania danych aktualizacyjnych, m.in. danych o stanie zdrowia podlegających szczególnemu reżimowi przetwarzania.

W myśl przepisów RODO dane osobowe powinny być przetwarzane zgodnie z zasadami: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, ograniczenia celu, minimalizacji danych i ograniczenia przechowywania. Regulacje ustawowe obejmujące problematykę przetwarzania danych powinny być kształtowane w sposób zapewniający stosowanie i zachowanie powyższych zasad. W sytuacji rejestru danych związanych z pieczęcią kwestia ochrony danych osobowych dzieci i rodzin nabiera szczególnego znaczenia, a sam rejestr powinien być odpowiadać gwarancjom wynikającym z art. 51 ust. 2 Konstytucji RP.

Ze względu na fakt, iż sygnalizowane Rzecznikowi kwestie dotyczą niezwykle istotnych aspektów przetwarzania danych osobowych, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Prezesa, w trybie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), o przedstawienie opinii we wskazanym wyżej zakresie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/